

STORTINGET

Innst. 412 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:259 S (2025–2026)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Frøya Skjold Sjursæther om karantene mot svingdør mellom politikk og lobbyvirksomhet

Til Stortinget

Innledning

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring av karanteneoven § 6, som åpner for karantene i inntil to år.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag til en endring av karanteneoven § 8 om godtgjørelse, slik at godtgjørelse gjelder for karantene i inntil 6 måneder.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Digitaliserings- og forvaltningsminister Karianne O. Tung har i brev av 29. april 2026 uttalt seg til forslaget. Komiteen har invitert til, men ikke mottatt skriftlige høringsinnspill. Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Konstane Marie Alvær, Isak Veierud Busch, Sigurd Kvammen Rafaelsen og Solveig Vestenfor, fra Fremskrittspartiet, Bjørn Larsen, Rune Midtun, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Høyre, Mudassar Kapur og Tage Pettersen, fra Sosialistisk Venstreparti, Anne Lise Gjerstad Fredlund, fra Senterpartiet, Bengt Fasteraune og fra Rødt, lederen Hanne Beate Stenvaag, viser til Representantforslag 259 S (2025–2026).

Komiteen viser til at forslagsstillerne blant annet fremmer forslag om å endre karanteneoven § 6 slik at politikere i særlige tilfeller kan ilegges karantene ved overgang til stilling eller verv utenfor statsforvaltningen, eller ved etablering av næringsvirksomhet, i inntil to år etter fratredelse. Forslaget omfatter også endringer i karanteneoven § 8 om godtgjørelse under karantene.

Komiteen viser til at karanteneoven har som formål å fremme den alminnelige tilliten til forvaltningen og det politiske systemet ved overganger som omfattes av loven. Dette skjer blant annet ved å motvirke at enkelte får særlige konkurransefordeler, ved å beskytte intern informasjon i statsforvaltningen og annen forretningsinformasjon som forvaltningen har fått tilgang til, samt ved å bidra til å opprettholde et tydelig skille mellom politisk ledelse og embetsverk.

Komiteen understreker samtidig betydningen av mobilitet mellom politikk, offentlig forvaltning og næringsliv. Slik mobilitet kan være verdifull for samfunnet og for kunnskaps- og kompetanseutveksling mellom sektorene. Komiteen viser derfor til at det er viktig å

finne en hensiktsmessig balanse mellom hensynet til tillit og åpenhet på den ene siden, og behovet for mobilitet og rimelige rammer for personer som fratrer politiske og administrative verv på den andre.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet, mener det er avgjørende at tilliten til forvaltningen og det politiske systemet er høy. At innbyggere har tillit til politikere og embetsverket, er en grunnleggende forutsetning for et velfungerende demokrati. Flertallet viser til at det er bred enighet om at det skal eksistere karanteneordninger som bidrar til å sikre denne tilliten, og at et enstemmig storting sluttet seg til innstillingen ved behandlingen av karanteneoven, jf. Innst. 220 L (2014–2015).

Flertallet viser til at det med virkning fra 1. juli 2025 er gjort flere endringer i karanteneoven som også utvider forpliktelser for politikere, herunder også informasjonsplikt. Flertallet mener det er viktig at disse endringene får virke før man gjør ytterligere endringer.

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Senterpartiet, mener dagens lovgivning ivaretar tilliten til forvaltningen og det politiske systemet på en tilfredsstillende måte, og støtter ikke forslagene. Det må opprettholdes en rimelig balanse mellom hensynet til å beskytte sensitiv informasjon og offentlig tillit på den ene siden, og den enkeltes mulighet til raskt å tre inn i relevant arbeid på den andre.

Dette flertallet vil videre påpeke at forslagsstillerne legger opp til å skape en urimelig situasjon ved å ville utvide karanteneperioden til inntil to år, samtidig som godtgjørelsen begrenses til seks måneder. I praksis innebærer dette at en person kan nektes å tiltre i relevant arbeid i opptil to år, men kun motta kompensasjon for en fjerdedel av perioden. Etter dette flertallets syn er det uansvarlig å pålegge yrkesaktive mennesker et så langvarig yrkesforbud uten å sikre dem rimelig økonomisk kompensasjon i hele perioden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at dette er et forslag som vil virke svært inngripende overfor både enkeltindividet og næringslivet/nye arbeidsgivere.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at det er mer enn ti år siden lov om informasjonsplikt, karantene og saksforbud for politikere, embetsmenn og statsansatte (karanteneoven) trådte i kraft. Bestemmelsen om maksimalt seks måneders karantene har ligget fast like lenge. Disse medlemmer viser til Karantenelovutvalget, som ble oppnevnt i juni 2020 og leverte sin rapport i mai 2021. Utvalget vurderte i liten grad om

karantenegrensen på seks måneder var fornuftig, og det drøftet ikke om denne burde økes. Disse medlemmer viser til at Stortinget i behandlingen av Prop. 95 L (2023–2024), med bakgrunn i Karanteneutvalgets rapport, vedtok å øke maksimalgrensen for såkalt saksforbud fra 12 til 18 måneder. Disse medlemmer viser til at overganger mellom politikk og ulike former for lobbyvirksomhet er økt siden loven ble innført, og mener dette er på vei til å bli et alvorlig samfunnsproblem som på sikt kan svekke tilliten til demokratiet. I lys av ovennevnte mener disse medlemmer at det er fornuftig å vurdere om tiden er inne til å øke den maksimale karantenetiden. Disse medlemmer viser til at en lengre karantenetid enn seks måneder bare vil være aktuelt i helt spesielle tilfeller, men at det i disse tilfellene kan være desto viktigere at det ilegges. Disse medlemmer viser til representantforslaget, og er langt på vei enig med forslagsstillerne i at «seks måneders karantene er for lite til at formålet med loven oppfylles». Disse medlemmer mener samtidig at lovendringer med så potensielt inngripende virkninger for enkeltpersoner bør utredes tilstrekkelig før de eventuelt innføres.

Disse medlemmer viser til at et mindretall i Karantenelovutvalget foreslo at godtgjørelsen ved karantene settes til 80 pst. istedenfor full lønn. Etter dagens bestemmelser i karanteneoven mottar politikere som blir ilagt karantene etter gjeldende regler, en godtgjørelse i karantenetiden som tilsvarer den lønn vedkommende hadde ved fratreden. Disse medlemmer viser til at flertallet i Karantenelovutvalget ikke gikk imot en slik endring, men primært avviste det fordi det etter deres syn falt utenfor utvalgets mandat å vurdere. Disse medlemmer er enige med Karantenelovutvalgets mindretall i at det ikke er urimelig om godtgjørelsen ikke tilsvarer full lønn, men i stedet settes til en lavere prosentandel av tidligere lønn. Det er riktig at staten skal sørge for inntektssikring ved pålagt karantene, men pålegget følges ikke av krav til innsats eller aktivitet. Disse medlemmer mener, som Karantenelovutvalgets mindretall, at det ikke er ønskelig å skape insentiv til å velge løsninger som gir lange karanteneperioder, fremfor å søke virksomhet som ikke medfører dette. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at det finnes en rekke inntektssikringsordninger som ikke gir full lønn etter fratredelse.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om den maksimale karantenetiden på 6 måneder er tilstrekkelig til å ivareta lovens formål, eller om denne bør økes, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre karanteneoven § 8, slik at mottatt godtgjørelse i

karantenetid settes til maksimalt 80 pst. av den lønn vedkommende hadde ved fratreden som politiker.»

rantenetid settes til maksimalt 80 pst. av den lønn vedkommende hadde ved fratreden som politiker.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen vurdere om den maksimale karantenetiden på 6 måneder er tilstrekkelig til å ivareta lovens formål, eller om denne bør økes, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å endre karanteneloven § 8, slik at mottatt godtgjørelse i ka-

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:259 S (2025–2026) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Frøya Skjold Sjursæther om karantene mot svingdør mellom politikk og lobbyvirksomhet – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 28. mai 2026

Hanne Beate Stenvaag

leder

Anne Lise Gjerstad Fredlund

ordfører

DET KONGELIGE DIGITALISERINGS-
OG FORVALTNINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Stortingets kommunal- og forvaltningskomite
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

26/1141-3

29. april 2026

Dokument 8:259 S (2025-2026) Representantforslag om karantene mot svingdør mellom politikk og lobbyvirksomhet

Jeg viser til Kommunal- og forvaltningskomiteens brev av 15. april 2026, hvor komiteen ber om min vurdering av representantforslag fra stortingsrepresentantene Julie E. Stuestøl, Ingrid Liland og Frøya Skjold Sjursæther om karantene mot svingdør mellom politikk og lobbyvirksomhet.

Mobilitet mellom politikk, offentlig forvaltning og næringsliv er både positivt og ønskelig. Samtidig er det viktig at overganger mellom politikk, offentlig forvaltning og næringsliv ikke fører til misbruk av informasjon, til at noen får særlige konkurransefordeler, eller at det oppstår mistanke om dette. Dette er viktig for tilliten til forvaltningen og det politiske systemet. Reglene i karanteneoven søker å finne balansen mellom disse hensynene.

Å åpne for karantene av så lang varighet som inntil to år er en svært inngripende restriksjon. Spesielt gjelder dette dersom forslaget er slik å forstå at det bare skal tilkjennes godtgjørelse for inntil seks måneder i slike tilfeller. Godtgjørelsen er en kompensasjon for inntektstapet som følger av at tiltredelse i ny stilling mv. må utsettes på grunn av vedtak om karantene.

Karantene på inntil seks måneder er ansett som et tilstrekkelig tidsmessig skille mellom de ulike rollene for å ivareta lovens formål. Til dette hører blant annet at intern informasjon og interne prosesser ofte gjøres allment kjent etter som tiden går, blant annet i forbindelse med fremleggelse av lovforslag, statsbudsjettet mv. Politiske standpunkter, strategier og vurderinger kan også endres over tid, slik at eventuell informasjon om dette, som ikke er gjort allment kjent, er mindre egnet til å gi noen aktører særlige fordeler. Saksforbud kan bli ilagt i inntil 12 måneder etter fratreden. Statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere kan bli

ilagt saksforbud i inntil 18 måneder etter fratreden dersom det foreligger særlig tungtveiende grunner.

Med virkning fra 1. juli 2025 er det gjort flere endringer i karantene-loven, som innebærer utvidede forpliktelser for politikere og ansatte i staten som omfattes av loven. Endringene følger opp forslagene fra Karantene-lovutvalget. Karantene-lovutvalget ble oppnevnt av det daværende Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2020, og fikk i mandat å foreta en helhetlig gjennomgang av reglene i karantene-loven som gjelder politikeres overgang til nye stillinger mv. utenfor statsforvaltningen, og fremme forslag til endringer. Bakgrunnen for at utvalget ble oppnevnt var blant annet at Karantene-nemnda hadde pekt på at det kunne reises spørsmål om hvordan enkelte av lovens bestemmelser skulle forstås, og at det kunne være behov for å vurdere enkelte endringer i regelverket.

Blant endringene i loven som gjelder fra 1. juli 2025 er utvidelse av politikernes informasjonsplikt om overganger som omfattes av loven fra 12 til 18 måneder etter fratreden som politiker. Informasjonsplikten er i tillegg utvidet slik at den også omfatter enkelte endringer i en stilling mv. Dette omfatter blant annet endringer i politikerens kontakt med myndighetene, da dette er vurdert å kunne ha betydning for Karantene-nemndas vurdering av vedtaket om karantene eller saksforbud. Det ble videre åpnet for at saksforbud kan ilegges i inntil 18 måneder etter fratreden fra det politiske embetet eller den politiske stillingen, uten at det som tidligere samtidig måtte ilegges karantene, dersom det foreligger særlig tungtveiende grunner. Det er dermed åpnet for at enkelte områder kan skjermes i en lengre periode. I lovens definisjon av saksforbud er det også tydeliggjort i lovteksten at det blant annet omfatter å drive påvirkningsarbeid, da dette ble ansett som en sentral og viktig del av hva et saksforbud innebærer. I tillegg er det gjort endringer i reglene om reaksjoner ved brudd på regelverket for at disse skulle bli mer effektive, og det er innført en ny reaksjon som innebærer at godtgjørelsen for karantene kan stanses og kreves tilbake ved brudd på vedtak om karantene.

Endringene trådte i kraft for mindre enn ett år siden. Jeg mener disse lovendringene bør få virke en periode før det fremmes ytterligere endringer med mulig nye restriksjoner for de som omfattes av loven. Lovgivning kan endres ved behov. Samtidig gir mange hyppige realitetsendringer lite forutsigbarhet for politikere og ansatte i staten som omfattes av loven.

Det vil uansett kreve en grundig vurdering av ved hvilke overganger det skal være en åpning for dette, og hva som skal være vilkårene og vurderingstemaene. Til dette kommer at eventuelle behov for skjerming av saksområder utover seks måneder mot politisk påvirkningsarbeid og lobbyvirksomhet kan løses gjennom reglene om saksforbud. Statsråder, statssekretærer og politiske rådgivere kan som nevnt etter dagens regler ilegges saksforbud i inntil 18 måneder etter fratreden, dersom det foreligger særlig tungtveiende grunner. I tillegg har vi også annet regelverk som skal bidra til å beskytte intern informasjon i staten og andre virksomheters forretningsvirksomhet, og som skal hindre at tilgangen til slik informasjon kan gi noen særlige fordeler og slik kan fremme tilliten til forvaltningen og det politiske systemet, herunder regler om taushetsplikt.

Med hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Karianne Tung". The signature is written in a cursive style with a large initial 'K' and a long horizontal stroke above the 'T'.

Karianne Oldernes Tung

